

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4 .

Egészévre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.

Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

A házalók.

Ha a nagy társadalom egy óriási fa, akkor a házalók rajta olyan szívos vadhajások, melyektől azt a legerélyesebb kertész állandó figyelemből kifolyó irtó munkássága is csak nagy nehezen tudja megszabadítani.

Nálunk egy sebesen rohanó hegyi folyam elfajulásaihoz is hasonlíthatók eme óriási fa fatyuhajtásai, munkát kerülő kezei, kiknek megtelepedése, meghonosodása ellen, ha az illetékes és arra hivatott hatósági közegek nem indítják meg a törvény keretében előírt és joggal követelhető irtó háborút, nem építik fel terjedése elé, most, midőn talán még nem késő, egy radikális műtétet a védgátat, — akkor nem csoda, ha úgy járunk velők mint a Magyar-Zsil folyoskával, mely a reá nézve kedvező időjárás hatása alatt szabadon tombolva, senki előre látása által meg nem fékezve s útjában akadályt nem találva, nemcsak az egyes adófizető parttulajdonosoknak okoztak és okoznak egyelőre kinem számítható anyagi kárt, hanem a nagyszességnék, az államnak is.

Szükséges és kell, hogy méltányolja a hatóság a petrozsényi kereskedőknek úgy a maguk mint a vidék kereskedőinek érdekében megindított ama mozgalmát, mely szól a házalóknak az utóbbi időben nagy mértékben elhanyagozott tulkapásai ellen.

Igazán talányszerűnek tartjuk a lágymelegséget azok részéről, kiknek kezébe a nagy köznek érdeke van elhelyezve; talányszerűnek tar-

juk azért, mert azoknak megélhetési kérdése áll a koczán, kik nagyközségünkben és vidékén nem jött-ment emberek, hanem rég letelepedett állandó adófizető polgárok s viselik a község közterheit úgy és olyan arányban, mint annak bármely más vagyonos tagja; és mégis midőn azok ellen kelnek és keltek ki immár kétszer beadott és még mindig az elintézés stádiumában álló panaszlevelükben, kik őket korlátot nem ismerő házalásaik által anyagilag megkárosítják, — a senem meleg senem hideg orvoslás végrehajtása jut osztályrészükül az előljárásság részéről, holott a közigazgatás feje elég szigorú hangon tartva, adott már ki e tárgyban rendeletet.

Legyünk igazságosak. Ezek a házalóknak kereszttel, mondhatni ingyenélő a nagy egyetemnek különféle kereskedelmi cikkek szerint, elkezdve a levélpapírtól az uraságoktól levett ocska ruhákig, különböző csoportokra beosztva nem törődve azzal, hogy egy községben mennyi ideig vagy egyáltalán szabad-e tartzkodniok abban, nem törődve, hogy becses látogatásukkal egy-egy helységet milyen időközönként részeltetik, fennen hirdetve portékáik kitűnő minőségét halatlan olesóságát házról-házra járva addig kínálgatják azokat míg mindenkit becsaptak s mire egyik vagy másik felvilágosította a vevőt, hogy idegen ország linczcerczáj gyártmányáért dobta ki a drága pénzt, a házaló már tulvan a harmadik határon is.

Áldják és magasztalják azt a minisztert a ki a vasárnapi munkaszünetet megteremtette, —

mert a vasárnap az ő napjuk; mihelyt az üzletek ajtai bezárulnak nyakukba veszik portékáikat és a falut s rendeznek nagy „végeladás”-t. — Leggyakrabban az eldugottabb helyeket keresik fel; Aninoszán, Csimpán, Lupényben, Vulkánban egy-egy nagyobb forgalmu téren kirakják portékáikat s mint a régi „csak huszonöt krajczárosok” addig ordítanak míg a lakosság öszszegyül s megvan a vásár. Persze, hogy ilyenkor jóvolna azoknak, kik hivatva vannak a hasonló kihágások megakadályozására, tudni azt, hogy eladásra portékát csak olyan helységeken szabad kirakni, melyeknek vásártartási engedélyük van. Hosszu sorát írhatnók le azoknak a visszaéléseknek, miket a házalók a kereskedők kárára elkövetnek.

Nem csoda hát ha kereskedőink most már erőiesen követelik, hogy a község alkossan ez irányban szabályrendeletet, melynek alapján a házalás beszüntetése lenne egyszer és mindenkorra kimondva.

Addig is a míg ez megtörténne, az érdemes előljárásságoktól elvárjuk azt, hogy az olyan házalókat, kik nem honi iparterméket kínálnak, hanem isten tudja miféle rongyportékát, — tiltsák ki a községekből.

F.

Villamos világítás Petrozsényben.

A feladott kérdésre csekélységem egyéni véleménye a következő: Először is, hogy valamit

„Petrozsény és Vidéke” tárczája.

Poldi, a kefekötő.

Írta: Hacker Márton.

Önképzőköri gyűlés után történt. Azért ilyenkor délután, mert a tanári szoba délután üres, a tanár urak közül senki sincsen jelen, tehát összeesküvésekre ez alkalmas idő.

Ahogy a VI. osztályosok és a nyolczadisták a gyűlésről eltávoztak, a VII. osztály visszaradt „bizalmas értekezletre”. Senki sem hívta össze a gyűlést, mégis ott volt az osztály teljes számban. Mindenki tudta, hogy valami történni fog, de senki sem merte elvállalni a vezető szerepet. Sárkány Pista és Hiller Peri az önképzőkör elnöke és jegyzője lejöttek a katedrálról; vezesse az ülést, a ki akarja, ők jövőre teljesen akarnak érettségizni, nem vehetnek tőhát részt „bizonyos mozgalmakban.” Egyszóval tüzből volt mindenki, de egyszersmid fázott is.

Persze a dolog igen kényes. Paholek tanár ur a phisika tanára igen szigorú ember, a phisika pedig sajnos, — nem tartozik a könnyű tantárgyak közé. Ez a bizonyos mozgalom pedig egyenesen a phisika-tanár ur személye ellen irányult. Lehet, hogy azért mivel a phisika sokaknak különös nehézséget okozott, de abban mindannyian megegyeztek, hogy lehetetlen tovább tűrni a tanár ur szekaturáit. A tanár ur ugyanis mint országos hírű tudos, nem tartotta okvetlen szükségnek, hogy tanulóival szemben, még ha a VII. osztályba járnak is azok, kifejezéseit nagyon megválto-gassa és mikor valaki a feleletekben vajmi kevés okosságot árult el, nem mulasztotta el röviden megjegyezni: Ön csak valamivel okosabb mint Bileam számara.”

Eleinte az osztály ezt nagyon mulatságosnak találta és nagyokat nevetett persze az ilyen formán meg-tiszteltet rováására. Később azonban mikor már a legtöbbnek kijutott és ezen hasonló titulusokból szörnyen kezdte bántani a VII. osztályos önképzőket, hogy míg a többi tanár urak hozzánk mint leendő nyolczadistákhoz barátságosak, ugyszólván bizalmasak, addig Paholek tanár ur következetesen kijelentette annak aki kérdéseire felelni nem tudott, hogy: „Bileam számara” ami egyjelentőségű volt a secundával.

Mivel pedig tudvalevőleg a VII. osztályban senki sem szereti a szekundát nemcsak vezetőik, de még szónokok sem akadtak és már-már úgy látszott, hogy ezen össze nem hívott és mégis egybegyűlt értekezlet közsgyezenkezésre eredménytelenül fog végződni, midőn megjelent az emelvényen Poldi.

Ki kell jelentenem, hogy Poldi sohasem tartozott az osztály legjobb tanulói közé, de odáig az ő ambíciója nem is terjedt. Minden évben pótvizsgát tett és megelégedett azzal, hogy az egyes tantárgyból „eleget” tudjon azaz elégséges osztályt nyerjen. Ez neki tökéletesen elég volt. Mások kitűnői az ő álmát nem zavarták. Ellenben ő volt az osztályban a legerősebb, a legjobb tornász, kitűnő rajzoló és — a papájának volt egy háromemeletes háza az Andrassy-uton és nagy kefégyára a Ferencz városban. Poldinak ez a qualificatio teljesen elég volt és csöppet sem bánta, ha ren-

desen „kefekötőnek” szolítottuk, a mely névre egyébként a kefekötőket különösen jellemző tulajdonság által is rászolgált.

Tehát mikor Poldi látta, hogy a jó tanulók nem akarnak a gyöngébbek meg nem mernek beszélni, nagy elhatározásra szánta el magát. Nzugodtan fölment arra az emelvényre a honnan Paholek tanár oly lelkesen szokta magyarázni a hő és fénytant, a mit Poldi egy-izben egész véletlenül a kö- és fémtannal cserélt össze. Az önkéntelenül támadt derűtséget hirtelen mély csönd váltotta föl, mikor Poldi komoly arecal mutatta, hogy szólni kíván. Nem hiába tanulta meg Julius Caesarból a Forum jelenetet, jó népszónoknak bizonyult. „Fiúk!” — mondá — látom, hogy mindegyitek felti a bűrét, bízzatok hát az egész dologot én reám. Én kiegészítem magamat Andies Károlylyal (éljen!) és Benkő Laczival (éljen!) szűkebb bizottsággá és fogadom, hogy visszaszerezük az osztály tekintélyt. Most pedig gyérünk haza, mert a pedellus még észrevesz valamit és beárul bennünket. . . . Általános zajos helyeslés. Poldi vállra emeltetik és ünnepélyesen körülhordoztatik.

A szűkebb körű bizottság — mind igen jó madarak — főbb, Poldiékna! elfogyasztott uzsona után, készen volt tervével, melylyel egy csapásra akarta visszaszerezni a VII. osztály elvesztett tekintélyét. Tapasztalásból tudták ugyanis a bizottság tagjai, hogy a tanár ur, — saját külön módszere szerint, — szeret az egyes kérdések fölött tanulóival vitatkozni, hogy azok vita közben gondolkozva önmaguk találják meg a kérdésre a feleletet. Ha azonban ez a diáknak nem sikerült és némi sületlenséget talált mondani, az volt a rendes felelete: „Ha maga is csak oly Bileam számara

alkotni lehessen, egy intéző főre, egy vezérre, hogy úgy mondjam: egy elnökre van szükség; néhány komoly elhatározású uri ember összeáll és közös akarattal felkérnek egy ügybuzgó urat elnökül, a ki aztán hozzá fogna a részvényesek toborzásához. Hogy ez gyorsan, biztosan és előnyösen történhessék, megfelelő számú, egyenkint 50 korona névértékű részvényt kell kibocsátani és pedig azért ily árban, hogy mindenki által hozzáférhető legyen.

Ezen 50 koronás részvényeknek egy óriási előnyük az, hogy bárki által hozzáférhető lévén, ugyszólván majd mindenki részvényes lehet, a mi a legteljesebb biztosítéka a berendezés és üzemfentartás akadályai elhárításának. Mert a részvényesek, mint ilyenek — magától értetődik — maguk is azon lesznek, hogy hiába való áramfogyasztással vagy gondatlanságból eredő rongálással ne terheljék a kiadásokat a mi által önmagukat rövidítik meg, mert ily esetben, mint részvényesek kevesebb haszonban részesülnek.

De, hogy kényszerítve legyenek a takarékosságra a nem részvényesek is, erről is gondoskodni kell, a mi pedig úgy érhető el, ha a berendezés elkészülte után a további izzólámpák mindig a felek által szereztetnek be, jobban mondva ki-ki maga köteles izzólámpáit, azoknak kiégésük (elpusztulásuk) alkalmával újakkal pótolni. Egy izzólámpa ára 50 fillér és átlag 800 égő órára tehető. Természetesen minél kevesebb ideig ég, annál tovább tart s így senkiről sem tétélezhető fel az, hogy lámpáit olyankor is égni hagyja, a mikor azokra szükség nincs, mert ily esetben gyorsabban pusztulván el, következetesen gyakrabban kellene újakkal való pótlásukról gondoskodnia az illetőnek.

Hanem, hogy az alakulandó részvénytársaságnak az áramfejlesztő telep üzemeltetéséről fogalma legyen, vesszük az alábbi példát:

Ha községünkben elektromos világítást akarunk, tegyük fel, hogy az utcák világítására kell 240 db. 16 gyertyás izzólámpa (120 db. is elég), a magánosok részére pedig 1250 db. 16 gy. lámpa, végre 2 db. ivlámpa a terek megvilágítására. A kazánok, gőzgépek és dynamóknak olyan munkaképességük kell legyen, hogy az izzólámpáknak 500-al való szaporítását megbírják.

mint a többi, hogy mer maga velem vitába ereszkedni, hát mi vagyok én? mi? — és beírta a secundát.

Mikor Poldi tudta, hogy ő reá kerül a sor a felelésben — mert Paholek tanár tudván, hogy nála a magolás mit sem ér pontosan betűrendben feleltetett — phisika óra előtt a szűkebb bizottság tagjait odaállította kétfelől, a fal mellett álló táblához, melynek az a fura szerkezete van, hogy a közepén alkalmazott forgókkal a tábla lapja egy rugó megnyomásával csöndesen megfordul és a tulsó addig a falra néző felet mutatja. Ezen a belső oldalon Poldi lázasan dolgozott, Károly és Laczi pedig örködtek, hogy senki közel ne jöhhessen.

Furesa, eddig soha sem tapasztalt érzések vettek erőt Poldin. Ő aki általában nem szerette, ha valamely tantárgyból felelnie kellett, különösen pedig phisikából, most lázas türelmetlenséggel várta míg a tanár ur kiszólítja. Nem kellett sokáig várnia. Felhívott.

És oh esoda! Poldi felelt az eddigi tradíció ellenére elég okosan. Paholek tanár ur sietett a Poldinál ritkán kínálgató alkalmat megragadni és megkezdte vele a rendes vitát. Poldi pedig úgy szólt hozzá a tárgyhöz mintha csakugyan értené. A tanár ur már azt kezdte binni, hogy ő eddig tévedt, mert nem ösmerte fel Poldiban az eddig elrejtett geniét, — vagy talán saját módszere fölötti örömben, mely ime, meg Poldiban is felkeltette az eddig mélyen szunnyadó ésszt, egészen belemelegedett a vitába. Poldi ekkor elérkezettnek látta az időt, hogy valami szörnyen nem okosat mondjon, melyből kitűnjék, hogy nem is konyit a tárgyhöz, a melyről eddig vitatkozott. A várt hatás nem maradt el. A tanár urnak torkán akadt a szó. Eleinte csak nézett

Egy ivlámpa munkafogyasztás dolgában 10 db. 16 gyertyás izzólámpának felel meg. Mondjuk tehát, hogy egyelőre $240 + 20 + 1250 = 1510$ 16 gyertyás lámpa kell, idővel pedig 2050.

Ennek a munkának kifejtésére 3 db. 41000 wattos dynamót kell választanunk; mindeniket külön gőzgép hajtja.

Mondottuk, hogy egyelőre 1510 izzólámpát akarunk felszerelni, ezeknek pedig legfeljebb 90000 watt kell, úgy hogy 33000 watt tartalékban lehet, vagyis tekintetbe véve, hogy az egyelőre felszerelt 1510 lámpa sem ég mind egyszerre; a rendes szükségletet két gőzgép és két 41000 wattos dynamó is kifogja elégteleni; a harmadik gőzgép a 3-ik 41000 wattos dynamóval mint tartalék gépesoport szerepel, arra az esetre, hogy ha valamelyik gőzgépben, vagy dynamóban baj támadna, az áramfejlesztést átvegye, vagy ha a szükséglet bármely okból; pl. ünnepélyek alkalmával időlegesen felszerelt lámpákra nagymérvű lenne, a másik két gépet kisegítse.

Minthogy egy 41000 wattos dynamó 55 elektromos lóerőnek felel meg, ennek a dynamónak a hajtására 67—70 effectív lóerősségű gőzgép felel meg.

Lesz tehát 3 drb. mindenik kerek számban 70 eff. lóerőjű gőzgép az áramfejlesztő telepen. Mindenik gőzgéphez kell megfelelő kazán, még pedig 65—70 m² fűtőfelületű 8 légkönyomású csöves gőzkazán. tápszivattyúval, injectorral, viztartó, — előmelegítő — és csővezetékkel stb.

Tételezzük fel, hogy az épület, a gépházi alapozások a kazánház falazások, a kut stb. építkezés kerek számban 30.000 koronába kerül; a gőzkazán — és szivattyú telep 26.000 koronába; a gőzgép- és kazánházi csővezet-ékek 6000 kor. a gőzgépek és dynamók 50.000 kor. az elektromos készülékek, u. m. kapcsolók, kapcsoló tábla, reosztátok, ampere és volt mérők stb. 3500 kor. a vezetékhálózat 38000 koronába. Az utcái izzó és ivlámpák oszlopokkal teljesen felszerelve 7000 koronába s különfelére jusson 5500 korona.

A befektetési tőke tehát összesen 166000: kerek számban 170000 kor. lenne.

Számítsuk ezen az alapon az üzletköltségeket és a jövedelmezőséget:

A nyilván utcái lámpák fele egész éjjel, másik fele pedig fél éjjel világít. Állapítsuk meg

az izzólámpák átlagos évi égési idejét, vagyis a közép égési tartamot.

Az egész éjjel világító lámpák 120 db. mindenikére évenként vegyünk fel 3200 órai tartamot, a fél éjjel világítókra 1400 az egész éjjel világító két drb. ivlámpára szintén 3200 órai tartamot a magánvilágításra való 1250 db. lámpára pedig 500 órai tartamot. Holdvilágos éjjelek tekintetbevételével az utcái egész éjjel világító lámpákra 2760 égő órát, a fél éjjel világítókra 1120 égő órát számíthatunk.

Az évenkénti fogyasztás tehát a következő:

120 + 20 lámpa	140 × 2760	= 386400	égési óra
120	× 1120	= 134400	" "
1250	× 500	= 625000	" "
		1.145800	" "

Most számítsuk ki a szénfogyasztást:

1 eff. lóerővel 10 drb. 16 gyertyás lámpa világítható. Az égési órákat tehát lóerő órákban fejezzük ki:

1.145800 : 10 = 114580 lóerő órát tesz ki.

Tételezzük fel továbbá, hogy választott gőzgépeink óránként és eff. lóerőnként 6000 kalóriás kőszénből 1.5 kg.-t fogyasztanak. A szén árát mm.-ként helyben 1 koronával számítva (máshol még egyszer annyiba kerül) lesz a szénfogyasztás lóerőnként 1.5 fillér. kerek számban 2 fillér, vagyis kerül az évenkénti összes szénfogyasztás $114580 \times 2 =$ kerek számban 2500 koronába.

Az elhasznált utcái izzólámpák évenkénti pótlása (mert a magánizzólámpákat a magán fogyasztók maguk pótolják) az izzólámpák égési tartalmát ebben az esetben állag 900 órával véve fel, 50 fillér izzólámpa ár mellett lámpánként és égési óránként kb. 0.05 fillérre rug; évenként az elhasznált izzólámpák pótlására kell = 260 kor.

A kiadások évenként a következők:

Személyi kiadások	7000 kor.
Fűtő-szén	2500 "
Olaj, kenőcs, tisztító anyagok stb.	2000 "
Izzólámpák pótlása	260 "
Ivlámpák szénpálcza fogyasztása	200 "
Fentartási költségek a fejlesztő telepen	3000 "
Amortizáció kb. 4% téve	170000
kor. után lesz	6800 "
Különfelére	2000 "
	23.760 kor.

mintha nem értené a dolgot, de amint látta mily büszkén tekint végig Poldi az osztályon, mintha valami nagyon jól felelt volna, kitért belőle a rendes szóáradat.

„De hiszen barátom, ön egy szót sem ért az egészéből! hisz ön nem is Bileám szamara, oh nem, ön valami menageriából kiszabadult vadszamar! De hát hogy merészel ön akkor én velem vitába becsátkozni, hát mi vagyok én? . . . hhé! mi? . . .

Poldi egy szót sem felelt, hanem a tábla mellett állván, megnyomta annak rugóját, mire az csendesen megfordulva, másik oldala lett láthatóvá, azon pedig ott diszelgett, a tanár ur dühös kérdésére mintegy néma de érthető feleletül egy szép csikós nagyfülű szamar, amely fölött ökölnyi betűkkel csak ez volt írva: „Bileám szamara.”

Az erre következő jelenetet nem kísérttem meg leírni. Oly elementáris erővel tört ki a kacagás, hogy egészen a tanári szoba ajtójáig üldözte a sietve menekülő tanár urat A nyolezadisták is betódultak hozzánk és nemsokára az egész iskola kacagott a „Bileám szamarán.”

Az eredményt ezek után könnyű konstatálni. Poldinak sikerült a VII. osztály tekintélyét visszaszereznie, mert ezen időtől kezdve Paholek tanár ur volt velünk a legudvariasabb. Másrészt természetes, hogy Poldi „kimaradt” az iskolából, nem akarván bevárni meg „kimarasztják”. Ha jól tudom azonban nem bánta meg. Ma már az övé a kefégyár és a háromemeletes ház és úgy hiszem egyikünkkel sem cserélne.

Nem téged sajnállak . . .

Nem téged sajnállak. Virág se sajnálja

A kobar pillangót, ha elviszi szárnya.

Tudja jól, ha soha vissza nem talál is:

Jön helyette szebb is, jön helyette száz is.

Nem téged sajnállak. Part fővénye látod,

Soha sem siratja a futó hullámot.

Árad a víz árja, majd kitör a partra!

Szerelmes hullámát megint oda hajtja.

Nem téged sajnállak. Az ég sem lesz árva,

Ha egyik csillaga bele hull az árnyba.

Az elveszett fénynek nyomán új fény támad.

Amannál tündöklőbb, melegebb, vidámbb.

Nem téged sajnállak . . . Oh, de hogy hihettem

Hullám hűségében, lepke-szerelmemben:

Hogy csügghetett telkem álmod, hazug álmon,

Hulló csillag fényén, ezt bánom, ezt bánom!

E. R.

Összesen 114580 égési óra van előirányozva; jut tehát 1 db. 16 gyertyafényű izzólámpára óránként 2 fillér üzemköltség, mert: $\frac{2.376000 \text{ fill.}}{1.145800 \text{ ég. ó.}} = 2 \text{ fillér.}$

Lássuk most ezzel szemben a jövedelmezőségi számítás, s lássuk micsoda haszonnal járna az elektromos világítás s mennyi maradna a befektetési tőke kamatoztatására:

Tételezzük fel, hogy a részvénytársaság, mint az áramfejlesztő telep tulajdonosa az egy db. 16 gyertyás izzólámpa óránkénti égéséhez szükséges elektromos energiát 4 fillérrel számítja; (városokban 5 fillérre kerül) a társaságnak a bevétele tehát az összes világításból;

$114580 \times 4 = \text{évenként} \quad 45832 \text{ kor.}$
melyből az üzemköltség levonva 23760 „
marad: 22.072 „

tiszta nyereség.

Ez az összeg; már az üzlet költségeknél felszámított 6800 koronával együtt összesen 28872 korona, mely összegből a) a részvényeseknek kiosztható évenként 20% 5774 kor.

amortizáció címén 170000 k. után 4% 6800 „

a befektetési tőkének törlesztésére

pedig évenként 9498 „
 22072 kor.

Ily képpen a befektetett tőke 17 év alatt le lenne törlesztve . . .

No hát most már tessék nyélbe ütni a dolgot!

Mert a villamos világítás nem terem meg ingyen. Egészen ingyen csak „az örök világosság” fényeskedik.

Ráth Gyula,
elektrotechnikus

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Rákóczi ünnepély Petrozsényben.** A nagyközségünk és vidékének egyetemi hallgatói által tervezett Rákóczi ünnepély f. hó 15-iki hangversenyre annál inkább felhívjuk olvasóink figyelmét, mivel ugye a nagy bizottság, mint az ünnepély védnöke, Heinrich Viktor mindent elkövettek arra nézve, hogy a kétszázad év előtti emlékek minél fenségebb módon legyenek megelévénítve e napon.

— **Uj r. kath. s. lelkeszék.** Husek Gyulának Csértés-hondoli plébánosá történt kinevezése után a püspök Öxelenecziája Petrozsényben két kápláni állást rendszerezített s mindkettőt két legujabban felszentelt pappal töltötte be. Habboth József Árpádot és Badó Ferenczet nevezte ki ide lelkeszéknek.

— **Esküvő.** Marer József a petrozsényi államilag segélyezett községi gymnasium rendes tanára f. hó 12-én esküszik Petrozsényben örök hűséget Braun Klárikának.

— **Esküvő.** Lakner József petrozsényi gymnasiumi tanár f. hó 5-én esküdött örök hűséget Nagyváradon Gyarmati Kamillának az ev. ref. internátus igazgató-nőjének. Az esketést Dr. Csiki Lajos a debreczeni teológia dékánja végezte a Nagyvárad-olaszi ref. templomban.

— **Áthelyezések.** A pénzügyigazgatóság Fekete János szemlést Vulkánba, Karácsonyi Károlyt pedig ki egy pár héttel ezelőtt tette le kitüntetéssel a biztos vizsgát, onnan Petrozsénybe helyezte át.

— **Eljegyzés** Zvillinger János a felsőszilvölgyi közsébbányatársulat raktárkezelője július hó 19-én eljegyezte lipcei Szatory Arankát.

— **A posta és vasuti tisztviselők** ifjusága f. évi aug. 1-én fényesen sikerült táncmulatsága anyagilag is eredményes volt; a mennyiben a polgári olgasóköri könyvtára javára 48 kor. 80 f. jutott. A sikert eléggé jellemzi, hogy a francia negyest 38 pár táncolt és még a reggel 4 óra is együtt találta a tánczókat. Felírtak: Polgár Lajos, Rotter Antal 10—10 kor., Hermann Adolf és Grausam Károly 4 kor., Triff Bazil 3 k. Káráz Elemér 2,50, Marek Mór, Janza Vazul és Weisz Ignátz 2—2 k. Maderspach Béla, Kohn Samu 1,50—1,50. Sebő Jenő, Schwarcz Vilmos, Rosenthal Manó, Szücs Béla, Br. Ehrenberg Gyula, Frosch Pál, Scheiber Ignátz, Rüppel Vilmos 1—1 kor., Schuler G., Györke Ferko, Spitzer Jenő, Grosz Sándor, Lövenheim Mór, Üveges Ferencz, N.N., Goldmann Henrik 50—50 fillér. A fenti nemes adományokért ez uton mond köszönetet a rendezőség.

— **Köszönetnyilvánítás.** A posta és vasuti tisztviselők ifjusága f. évi augusztus elsei táncmulatságának 48 k. 80 fillérnyi feleslegét a polgári olvasóköri könyvtára javára, hogy átvettük, ezennel nyugtázzuk. A fenti nemes adományért elismerő köszönetet mondok ez uton is, úgy az elnökség, mint a rendezőségnek.

A polgári olvasóköri elnöksége.

— **A Petrozsényi vasuti** vendéglőt 2368 korona évi hasznóbér mellett egy budapesti vendéglősnek, mint legtöbbet ígérőnek adták ki a f. hó 5-én megtartott nyilvános árverésen Aradon.

— **A fináncz kardja.** Hogy milyen nagy nálunk Petrozsényben a közbiztonság bizonyítja az, hogy nemcsak a rendőrnök, hanem egy fináncznak is el merik venni a kardját; Vas Áron pénzügyőri vigyázóval történt folyó hó 3-án, hogy 9 óra felé midőn haza felé tartott Gajdos Lajos, Csuzbuján András és Galambos Rozsa mikor ő felszólította, hogy miért kiáltják utána „Zsákba fináncz” rárohantak, megtámadták s elvették a kardját. A csendőrség másnap kiadta a kardot.

— **Bányaszerencsétlenség Lupényben.** A Szt. István tárnában, mely minden tekintetben a legmodernebb módon van villanyos világítással berendezve, f. hó 1-én egy munkás vigyázatlansága következtében bányalégerobbanás keletkezett. Három munkást halva hoztak ki egy pedig súlyosan megsérült.

— **Könyvre házassodnak** igen sokan Petrozsényben. A vadházasságban élők száma ebben a nagyközségben napról-napra növekedik s a közönyösség, a nemtörődomség az ilyen cselekményt sújtó törvények dacára, annyira elterjedt, hogy számba sem vesszük azt miszerint van erre hivatott olyan hatóság, melynek tagjai ha rájönnek, hogy a kiváltott igazság nem eseléd, — hanem házasságkönyv, kötelesek a turbekoló párt elválasztani az isten és a törvénykijátszásával font himenkötélék erősségéből s az esetleg munkanélküli hölgyet, vagy hölgyeket illetőségi helyükre toloncolni. Sok erkölestelenségnek, keserűségnek, nyomornak és árvaságnak lehetne erőlyos fellépéssel elejét venni.

— **Medvék garázdálkodása.** A Szlvei havason két hatalmas maczkó az első látogatásra nem kevesebb mint husz darab juhot tépett szét s aztán rendeztek hat társukkal nagy lakomát.

— **Romániai rablók a Slivei Marén.** Folyó hó 1-én éjjel hat romániai kosztümbe öltözött fegyveres csapat nekiment a Kendőffy család Szlvei Máre havasát kibérlők juheshortjának. Tervük nem sikerült, mert az egyik bojtár észre véve az idegen mozgásokat felkiabálta társait. És lett nagy esetepaté. A bérlők emberei botokkal a rablók pedig fegyverlövésekkel támadtak. Az éjjeli támadás vége az lett, hogy három juhot lelőttek s egy bojtárt karján súlyosan megsebesítettek. Ajánljuk ez ügyet a petrozsényi csendőrség figyelmébe.

— **Térzene.** Kissé neveltségének tűnik fel, de úgy van, hogy még a járásunkban lévő községek is sok mindenben tulzárnyalnak. Vulkánban például minden héten kétszer, esütőrtökön a posta előtt, szombaton este pedig a millenniumi emlékoszlop előtt térzene van. Minden felszólítás nélkül maga a cigánybanda teljesen díjazás nélkül vállalta el a térzene magtartását. A mi „cigányaink” is tebetének valamit. Ha már minden közte-herviseléstől mentesekké tették magukat, sőt játéku által néha a hallgatóközönséget meg is adozzák legalább egy héten egyszer szorakoztathatnák jó darabok-nak teljesen ingyen eljátszása által a sétáló közönséget. Ha ilyen csekélységet önként nem fognak ők is megtenni, könnyen kötelezhetik olyan teher viselésére a mi a barna uraknak aztán nem igen fog innyére válni.

— **Vesztett kutyák.** Folyó hó 8-án a petrozsényi és livazenyi határ között egyszerre két olyan koborebet vertek agyon, melyeken állítólag a vesztettség jelei mutatkoztak. Ugy nagy községünkben, mint vidéken annyira elszaporodtak a kutyák, hogy éjjel-nappal minden lépésre láthatni egy-egy fajtáját. Ezen alkalomból is, de különös tekintettel a meleg nyári napokra, mikor a dühösség ezen állatokon könnyebben szokott kiütni, nem tartjuk feleslegesnek, óvatosságra intve a nagyközséget, egy pár sorban a kutyák eme legveszedelmesebb betegségeinek előjeleiről szólni. A kutyánál a vesztettségnek három szakaszát lehet megkülönböztetni. u. m. a vesztettség kezdetét, a dühösséget és a benuást. És mindezeknek más-más jelenségei vannak. A vesztettség kezdetén a kutya magaviselete egészen megváltozik, nyugtalan, ijedező lesz, bujkál, néha feltűnően szomorú, máskor meg nagyon is hízogóvá válik, rendkívül játékos, jó kedvű, a másik kutyát nyalogatja, de könnyen összevész vele és akkor marja. Az eledel és ital utáni vágya felettebb változó. Néha nem kell neki semmi, megvet minden táplálékot, még azt is, amit máskor nagyon szeretett, máskor meg tulsgósan falánk, mohón fal minden ételt, a mihez hozzáfér habár nehezen nyál, sőt még emészthetetlen tárgyakat is nyaldos, pl.: szalmát, földet, szőrt, bőrt, fát, szemetet

stb. S aztán tikkadozva ismét kihányja. A víztől vagy vissza riad, vagy mohón iszik, habár nem igen tudja lenyelni néha csak szörpöli a vizet. Az ilyen állapotban levő kutya szeme piros, szembogara tág, hátsó része remeg, a marás helyét nyalja, sürün rágja, vagy vakarja mintha megakarna tőle szabadulni. A dühösség szakában, mely az első jelenségek után egy-három nap mulva következik be, a kutya elhagyja előbbi hűvös tartzkodási helyét s koborolni kezd, félig, vagy egészen tátott szájjal, leeresztett fejjel, többnyire lecsüngő, vagy lába közé vett farkkal tántorgó vagy sántának látszó járással, bizonytalanul megy vagy egyenesen előre, vagy szabálytalanul szaladgál ide-oda, ezáltal futkos összevissza, elszalad a háztól, meg vissza tér, oda kapkod minden után, néha körben is forog, egyszer lassan máskor sebesen, az utakon, mezőkön, legelőkön keresztül futkároz. néha folyó vizen átúszik, máskor meg a vizek és fényes tárgyak láttára megijedve visszatér, Lélegzete gyorsá válik, lecsüngő, előre nyújtott, vagy oldalvást fordított fejjel, rekedten, ijesztoleg ugat, vagy vonit, üvölt és a hangnak és ugatásnak sajátos elváltozása a vesztettség legfontosabb ismertető jele, gyorsan lesaványodik, harap, mar dühösen minden hozzája közel eső tárgyat, néha saját magát is összemarja, a vele szembe jövő embert a kutyákat és macskákat, vagy más állatokat másként is megtámadja s megmarja, aztán dühösen szalad tovább.

Pista urfi.

*Pista urfinak mindgyre
Furta az oldalát:*

*Jó volna tán megkeresni
Az Operenciát.*

*Meseország, álomország
Operencián tul,*

*Hol a jákról, levél helyett
Krémcs cukorka hull.*

*Kacsalábon forgó kastély
Lencsakalu törpék,*

*Aranyhaju királylány,
Táncotjáró bögrék! . . .*

*Aztán a vasorru bába,
Kálács háza fala*

*Csokoládé a fedele
Nádméz az ablaka!*

*Pista urfi mindezt tudja
S imígy gondolkodott:*

*Köd előttem, köd utánam
Én utnak indulok.*

*Felöltözött jó melegen
Medvebőr bundába.*

*Melyet télen, mikor vadász,
Apó ölt magára.*

*A fejére is kerített,
Egy báránnybőr kucsmát:*

*Bodri kutya nézi . . . nézi . . .
Csorálja a farkát:*

*„Hová, hová Pista urfi
Ilyen felkészülten,*

*Elszögödnék kisérőnek
Hü társat lelsz bennem?”*

*Pista urfi el is viszi
Bodrit az utjára,*

*Czirnos czieza bucsu könnyet
Hullajt bánatában!*

*. . . A mint mennék mendegélnék
Szobából szobába;*

*Hát egyszer csak oda érnek,
A fás kamarába:*

*Uram bocsáss! Pista urfi
Utezu lába hajrá,*

*Se lát se hall ugy megijedt
Iramodik vissza.*

*Ijedtében rontom, bontom,
Az egy alá buvik.*

*Bodri kutya csahol ugat;
A szobába halszik. —*

*Vajjon mitől ijedt ugy meg
A két vitéz barát,*

*A ki indult megkeresni
Az Operenciát?*

*Talán a hétféji sárkány
Utjuk elébe állt?*

*Ettől aztán bátorságuk
Mint a köd ugy elszállt?*

*. . . Egy kis egér fényes szemű
Ott gubaszott szegény;*

*Ettől szaladt Pista urfi,
Ugy-e derék legény?*

Pulykayné.

Szerkesztői üzenetek.

M. Vulkán. „A vulkáni dráma” című tudósítása, a melyben nagyságod leírja, hogy egy állami hivatalnok miképen menekült ki egy történelmi nevezetességű sáncból, bármennyire tünteti is fel a karonfogva hazavezetés érdekességeit, nem közölhet.

P.-nek Petrozsény. E-nak versei korábban érkeztek s így türelem, sorját ejtjük az önének is.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**

Kiadótulajdonos: **Figuli Antal.**

Unghváry László 300 holdas gyümölcsfa-isk. szőlő- és borkészítési Czegléd.

SZŐLŐT

szállítók rendkívül édeset és zamatosat elsőrendű minőségben

1—5 **Postán**

Borszőlőből augusztus 20—25-étől kezdődőleg eleinte Oporó és Ezerjó, később pedig Mézesfő, Kadarka, Kövidinka stb. fajokból a teljes érték előleges beküldése mellett az ország bármely postaállomására bérmentve 5 kilós ládában 1 frt. 15 kr.-ért.

Csemegeszőlőből (piros és fehér saszalából) szeptember 1—10-én kezdve bérmentve 5 kilónként 1 frt. 30 kr.

Muskotályból (passatutti faj, a csemegeszőlők királya!) szintén szeptember 1—10-én kezdve, bérmentve 5 kilónként 1 frt. 50 kr.-ért.

Ily módon a vevő 5 kilós csomaghoz 17 fillérrel olcsóbban jut, mintha azt utánvétellel küldeném, Épen ezért postai utánvét mellett egyáltalában nem küldök szőlőt. — Egy szállítólevéllel 3 láda szőlőt is lehet küldeni, mely esetben 24 fillért takarít meg a rendelő, vagyis ennyivel kevesebbet küldjön be 3 láda szőlőért.

VASUTON

Borszőlőből 5 és 10 kilós láda és 5—10—15 kilós kasokban kilónként 14 krajczárért.

Csemegeszőlőből (piros és fehér saszalából) fenti nagyságu láda és kasokban 18 krajczárért.

MUSKOTÁLYBÓL (passatutti faj, a csemegeszőlők királya!) a fenti nagyságu kasok és ládákban 22 krajczárért.

Az 5 és 10 kilós ládáknál, valamint az 5 kilós kosaraknál is az elegysúly tiszta súlynak számítatik, míg a 10 és 15 kilós kétfilős kasoknál a tiszta szőlő súly lesz számítva és külön lesz a kas ára a rendelő terhére 25—30 krajczárba elszámolva. Mindezen kosarak az elküldés után a rendelő tulajdonát képezik, azonban mint sajátjukat több ízben megtöltés végett hibátlan állapotban és bérmentve újra meg újra beküldhetik.

A vasuton mindig szebben, üdöbben és mint gyorsáru csak oly hamar érkezik meg a szőlő, mint a postán és itt a szállítás olcsóbb is 1—2 krajczárral kilónként. Épen azért tessenek többen összeállni és együtt 50—100 kilót is rendelni. — Ha t. megbízom egyszerre 300—600—1000 kilót rendel és rendelését hetenként többször megismétli, megfelelő engedményben részesül.

A vasuton való küldés esetére Az érték fele része előre küldendő be. **Előleg nélkül rendelést egyáltalában nem fogadatosítok.** Vasuti szállítmányoknál a fenti árkakban a lelküismeretes csomagolás, a vasuthoz vitel, a szállítólevél és a kövezetvám költsége is befoglaltatik.

Fentieken kívül mindenféle gyümölcsfából **nemes ojtvány, gyümölcsfa-vadoncz, sima és gyökeres vessző, továbbá gleditsia és akaczfá** is kapható. Nemkülömben saját termésű, kitűnő minőségű **új és ő borok** hordókban és palackokban. Tessék mindezekről árjegyzéket kérni.

Ház- és telekeladás.

A Malea-patak alsó folyásánál levő kisebb házam, 400 m² nagyságu telekkel együtt, szabad kézből eladó.

id. **Buday János.**

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) az alant említett intézetben (Wien IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.

Az első Triesti Cognac párlati intézet (Destillerie.) CAMIS és STOCK BARCOLÁBAN TRIEST MELLETT ajánlja belföldi

GYÓGY-COGNAC-ját

mely francia módszer szerint készült és az általános ausztriai gyógyszerész egyesület kísérleti állomása ellenőrzése alatt áll.

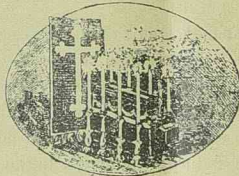
1/1 palack 5 korona 1/2 palack 2'60.

10 palack megrendelésénél 10% engedmény.

Petrozsényben kapható Klein Mór örökösei fűszerkereskedésében.

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) az alant említett intézetben (Wien IX.) díjmentesen megvizsgáltatni. 29—52

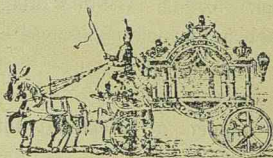
Vegyi ellenőrzés a cs. és kir. belügyi ministerium által jóváhagyott kísérleti állomás és élelmiszerek vizsgáló intézete által Bécs IX. Spitalgasse 31.

Sárosy József

Első Temetkezési Vállalat.

Petrozsény

elvéáll mindenféle temetéseket **vidéken is** és pedig a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig

A **„TEMETKEZÉSI VÁLLALAT”** Petrozsényben raktáron tart dús választékban érc- és fakoporsókat, továbbá finom nicklkoporsókat, sarkop-lágot, mindenféle szemfedeleket, érc-, mű-, és élővirág koszorúkat, szallagokat, viasz- és szurok fáklákat. **Fakoporsók 2 kortól kezdve feljebb, érczkoporsókat gyermekeknek 14 kor-nától feljebb, nagyok 1 öl nagyságban 70 kor-tól feljebb 400 koronaig. Diszes öntöttvas sirke-resztet, sirkerítéseket ugyszintén márvány sir- emlékeket.**

A **„TEMETKEZÉSI VÁLLALAT”** Petrozsényben

elvéáll kápolnák, termek, szobák bevonását gyászszal, hullakészítést és hozatalát, szó-val minden a temetéshez szükségeltető kel-lékekkel.

Sürgőnyezim: **Első Temetkezési Vállalat Petrozsény.**

A gyászbeset megtörténtével, a hozzátartozók bármilyen módon tett értesítésére — **vidékre is** — a lehető legrövidebb idő alatt a vállalat megbizottja tiszteletét teendő a rendelmény átvétele végett és gondoskodik annak gyors és pontos kiviteléről.

„**TEMETKEZÉSI VÁLLALAT**”

Petrozsényben

gyászkezmék és gyászfátyolok nagyraktára.

Gyászruhák hölgyek és urak számára 12 óra alatt elkészíttetnek.

A legesekélyebb rendelménynél is gyors és pon-tos kiszolgálás biztositatik.

Sz. 4418—903.

I.

Pályázati hirdetmény.

A petrillai segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek, járandósága 800 korona fizetés és 200 kor. lakpénz; — pályázni kívánók szabályszerű folyamodványokat kellően felszerelve f. é. augusztus 20-ig hivatalomhoz beadhatják; az ez után érkező folyamodványok figyelmen kívül fognak hagyatni.

A választást **1903 évi augusztus hó 24-én délelőtt 9 órakor** fogom Petrillán a község há-zánál megtartani.

Petrozsény, 1903 július 27-én.

Buda Károly,
főszolgabíró.

Hirdetmény.

A nagyszebeni Orsolya-Rendház ez uton a nagy-érdemű közönség figyelmébe ajánlja leány tan- és nevelő-intézetét: elemi és polgári leányiskolájával, német- francia- esetleg angol tanfolyamot; benn-lakásra (internatus) és kellő ajánlkozás esetére szervezendő főzőiskolájáról kívánatra kimerítő pros-pectussal készséggel szolgál:

az intézet előjárósága.

Ny. Figuli Antal gyorssajtóján Petrozsény.

Nincs többé házi gomba!

Háztulajdonosok és építetők szives figyelmébe:

Örökös padlóburkolat készíthető az álta-lam készített és nálam kapható **szines cement-lapokból**, melylyel bármilyen helyiséget egészséges és szárazzá lehet tenni, ugy a gombát mint a férget kiirtja, a helyiséget a talaj egészségtelen kigözülgéstől megvédi, könnyen tisztán tartható és minden javítás nélkül az épület fenállásáig kitart.

Ezen lapok ☐ métere fehér, fekete, és vörös színben 3.20 korona árban kaphatók.

Valamint készítek és raktáron tartok ké-mény fedköveket, lépcsőket, kut- és csurgó követ, valamint járda lapokat és lábazati kö-veket; készítek bármilyen burkolatokat stb. stb. Erdeklődőknek felvilágosítás díjtalanul.

Tisztelettel:
Sándor József.
ép.-mester.

Örökös padózat

Bérbe adnak két házat Lupényben.

Egymásmellett, a főuton, a legszebb ponton van mind a kettő; az egyik a hol az állami is-kola osztályainak egy része, a másik pedig a mely az áll. isk. igazgató lakásául volt beosztva.

Értekezhetni **Boncsina Mihály**al Lupényben.